

Scenariusz lekcji języka polskiego

Temat: Obraz świata i człowieka w kulturze renesansu.

Autor: Róża Połec

Klasa: 1 (liceum ogólnokształcące)

Cel ogólny: wykorzystanie najnowszych badań z zakresu neurodydaktyki do pracy z uczniem.

Cele operacyjne – uczeń potrafi:

- zinterpretować i zanalizować tekst kultury na poziomie znaczeń dosłownych
- i metaforycznych,
- zgromadzić informacje zaczerpnięte z różnych źródeł,
- funkcjonalnie wprowadzać terminologię z zakresu teorii literatury,
- funkcjonalnie wykorzystać mapę myśli i mapę celów, koło pytań, asocjogram
 - do analizy źródeł literackich i kulturowych,
- uczyć się w zespole poprzez action-learning,
- sformułować logicznie ułożoną i poprawną pod względem językowym wypowiedź.

Metody i formy pracy: praca w grupach, mini prezentacje, interpretacje tekstów kultury, asocjogram, mapa myśli, mapa celów.

Środki dydaktyczne: podręcznik, teksty kultury – wybór z podręcznika, karty pracy (materiały ksero i elektroniczne), flamastry, papier na plakaty.

Czas zajęć: 2h

TOK ZAJĘĆ:

1. Powitanie uczniów i czynności organizacyjne.
2. Zapoznanie uczniów z celami operacyjnymi.
3. Praca nad problemem: Jak usprawnić procesy pamięci/uczenia się w szkole (zbudować motywację, zainteresować ucznia)?

- Przed przystąpieniem do realizacji zadań nauczyciel może zaproponować uczniom „ćwiczenie rozgrzewające”: Proszę przybrać postawę człowieka optymistycznego, energicznego, pewnego siebie i utrzymać ją przez minutę (ćwiczenie pomagające w zbudowaniu dobrego klimatu i motywacji do wykonywania zadań).
 - Odtworzenie filmu na temat motywacji (5 minut):

<https://www.youtube.com/watch?v=iwvWiCpDNks>
 - Po obejrzeniu filmu krótka rozmowa z uczniami i sformułowanie wniosków:
 - trzy źródła motywacji: strach, ambicja, miłość/pasja (lub: praca nad sobą, zdrowa ambicja, pasja),
 - uczenie się i zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji to: stan przyjemny z natury, wzmacnia poczucie własnej wartości, powoduje wzrost samowiedzy, wpływa na wzrost poczucia własnych kompetencji.
4. Uczniowie przystępują do pracy z tekstami literackimi wg poleceń nauczyciela – wszyscy uczniowie wykonują kolejne zadania (polecenia przygotowane na kartkach lub w wersji elektronicznej - wyświetlone na ekranie).

ZADANIE 1.

ASOCJOGRAM – uczniowie indywidualnie lub w parach, pracując z podręcznikiem, wypełniają asocjogram z hasłem RENESANS (ćwiczenie - kanalizacja uwagi, efekt synergii); krótkie ćwiczenie na 3-5 min (przykład rozgrzewki mentalnej); odłożenie kart pracy (uczniowie wrócą do nich na koniec lekcji i uzupełnią o te informacje, które zdobyli podczas lekcji).

Polecenie, opis zadania:

Weź kartkę papieru formatu A4. Na środku narysuj okrąg o średnicy ok. 4–5 centymetrów. Od linii wyznaczającej jego obwód odprowadź np. 12 linii. Powstanie schemat słońca (tak jak rysują dzieci). Wewnątrz okręgu wpisz temat: RENESANS. Na każdym promieniu napisz przychodzące ci do głowy skojarzenia z tą epoką. Na początku możesz mieć zupełne „zaciemnienie pamięci”, jednak z czasem coś się zacznie przypominać. Jak się pojawi pierwsze skojarzenie, to z nim powiąże się drugie i kolejne... To efekt kanalizacji uwagi.

Ważne jest, aby najpierw narysować promienie (10, 12 lub 20), a potem je opisywać (wypełniać). Nasz mózg odbiera to jako zagadkę – wyzwanie i mobilizuje się do pracy (to sposób formatowania naszej uwagi).

Jeszcze więcej skojarzeń jest wtedy, kiedy zadanie wykonuje się w parze lub w grupie (zachodzi wtedy efekt synergii). Poprzez skojarzenia wydobywamy z pamięci głęboko poukrywane informacje.

ZADANIE 2.

MAPA CELÓW ucznia dla działu RENESANS

– uczniowie pracują w parach lub w grupach z podręcznikiem i sporządzają do działu RENESANS mapę celów do osiągnięcia; planują, czego powinni się nauczyć i jakie umiejętności zdobyć czy rozwinąć;

- po wykonaniu zadania grupy (pary) prezentują efekt – krótka dyskusja, konsultacje, uporządkowanie w razie potrzeby.

ZADANIE 3.

MAPA MYŚLI

Na podstawie cyklu *Pieśni* Jana Kochanowskiego (wybór utworów z podręcznika) uczniowie tworzą mapę myśli wiersza lub mapę wiersza (treść) w rysunku; dokonują w ten sposób interpretacji tekstu lirycznego, podporządkowując ją tematowi lekcji.

Prezentacja zadań po wykonaniu (wszystkie grupy lub wybrane).

ZADANIE 4.

STAWIANIE PYTAŃ – pytania do tekstów literackich / tekstów kultury w dziale RENESANS (może być wybrany utwór z cyklu *Trenów* J. Kochanowskiego lub wybrany materiał ikonograficzny). Pytania formułowane przez uczniów mają na celu rozwinąć umiejętność samodzielnej interpretacji tekstu literackiego/tekstu kultury.

Prosimy uczniów o uporządkowanie proponowanych pytań interpretacyjnych, by tworzyły logiczny ciąg.

Prezentacja efektów realizacji zadania (wszystkie grupy lub wybrane) z uwzględnieniem ewaluacji.

ZADANIE 5.

- Jaki świat prezentują teksty kultury renesansu i jaki jest w nim człowiek?

Uczniowie na podsumowanie rozważań związanych z tematem zapisują swoje uwagi na małych samoprzylepnych kartkach, następnie umieszczają je na tablicy. Uporządkowanie pod kontrolą nauczyciela i wspólne sformułowanie wniosków.

(lub: Sukcesy człowieka renesansu – forma j. w.).

- Na podsumowanie zajęć uczniowie wracają do przygotowanych przez siebie asocjogramów i uzupełniają je, wzbogacając o zdobyte wiadomości z RENESANSU.

Zapisują także umiejętności, które zdobyli czy rozwinęli. Dokonują autoewaluacji (na przygotowanych przez nauczyciela kartach pracy lub w zeszyte przedmiotowym)

- Na zakończenie film (4') „Jak się uczyć, żeby się nauczyć – szybko, skutecznie, efektywnie?”

https://www.youtube.com/watch?v=_3lzcsj7-Vo

- Zadanie domowe: Przygotuj dla klasy krótki test sprawdzający wiedzę i umiejętności z zakresu kultury renesansu składający się z 6-8 poleceń. Uwzględnij odwołania do różnych tekstów kultury (może być wersja elektroniczna, quiz...).

Uwagi autorki scenariusza do realizacji lekcji

Lekcja została zaplanowana na podstawie kursu z zakresu neuroedukacji oraz narzędzi coachingowych w pracy nauczyciela (kursy Wydawnictwa OPERON). Celem pracy z uczniami jest zaangażowanie ich oraz wzbudzanie motywacji i odpowiedzialności za własny proces uczenia się.

W planowaniu zajęć uwzględniłam neurostandardy:

- 1) budowanie dobrego klimatu: integracja zespołu, atmosfera współpracy, uczenie koleżeńskie (homolateralne);

2) praca z celami w oparciu o korzyści: Czego będziesz się uczyć? Po co? Jak to można odnieść do własnego doświadczenia? Jaka jest życiowa przydatność tej wiedzy/zdobytých umiejętności? (oraz rozbudzenie motywacji uczniów);

3) Optymalny Stan Uczenia się (OSU) – rozumienie i zarządzanie własnym stanem psychicznym, wypracowanie osobistych wzorców uczenia się (przydatna matryca Eisenhowera w planowaniu codziennej pracy);

4) Indywidualny Styl Uczenia się (ISU) – uczniowie poznają ISU podczas warsztatów z pedagogiem i psychologiem szkolnym na początku pierwszej klasy.

Bibliografia:

1. Taraszkiewicz Małgorzata, *Neuroedukacja. Rewolucja w nauczaniu*. Kursy internetowe z OPERONEM.
2. Włodarczyk Ewelina, *Coaching w edukacji*. Kursy internetowe z OPERONEM.